Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
15 mei 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/85934

Opgesteld door
Hoofddirectie Bestuurlijke & Juridische Zaken
Dir.Wegen en Verkeersveiligheid
Afdeling S&W

Kenmerk
IENW/BSK-2026/85934

Beslistermijn
21 mei 2026

Bijlage(n)
6

Aan Minister

nota

Wijziging Reglement Rijbewijzen i.v.m. aanpassing spijtoptantenregeling en enkele andere wijzigingen naar MR en voorhang beide Kamers

Aanleiding

Bestuurders die zware overtredingen maken, worden door de politie doorgestuurd naar het CBR voor een verplichte educatieve maatregel (cursus)[1]. De kosten van deze maatregel komen voor rekening van de bestuurder. Als bestuurders meteen betalen, blijft hun rijbewijs geldig. Wanneer ze dat niet doen, wordt het rijbewijs ongeldig verklaard, totdat ze de cursus hebben afgerond. Het niet betalen komt meestal niet door onwil of ander gedrag. Het komt vaak door gebrek aan geld bij de betrokkenen. Een spijtoptant die de kosten alsnog betaalt, kan op dit moment pas na afronden van de cursus een nieuw rijbewijs aanvragen. Hierdoor hebben deze welwillende personen onnodig lang geen geldig rijbewijs; dat is onnodig belastend. De wijziging regelt dat spijtoptanten direct een nieuw rijbewijs kunnen aanvragen wanneer ze de kosten voor de cursus hebben betaald.

Voorgesteld wordt om het bijgevoegde ontwerpbesluit bij de Eerste en Tweede Kamer voor te hangen. De Commissie voor de Fysieke Leefomgeving (CFL) heeft op 12 mei jl. ingestemd met agendering in de MR. Om de stukken tijdig te verzenden naar AZ voor de MR van 29 mei 2026, is akkoord nodig uiterlijk donderdag 21 mei vóór 12:00 uur.

Geadviseerd besluit

Instemmen met:

- Aanbieding aan de MR ten behoeve van voorhang bij het parlement en advisering door de Afdeling advisering van de Raad van State als de voorhang niet tot ingrijpende wijzigingen leidt.
- ondertekenen van ministerraadformulier;
- ondertekenen brieven aan het parlement ten behoeve van voorhang na behandeling in de MR.

Kernpunten

- Het CBR kan na een melding van de politie een educatieve maatregel opleggen aan een bestuurder die in het verkeer een overtreding heeft gepleegd door gevaarlijk rijgedrag of door te rijden onder invloed van alcohol of drugs.

[1] De betreffende cursussen zijn: de Educatieve Maatregel Alcohol en verkeer (EMA), de Lichte Educatieve Maatregel Alcohol en verkeer (LEMA), de Educatieve Maatregel Gedrag en verkeer (EMG), de Lichte Educatieve Maatregel Gedrag en verkeer (LEMG) en de Educatieve Maatregel Drugs en verkeer (EMD).

- Een educatieve maatregel is een cursus over de gevolgen en de risico's van onverantwoord rijgedrag en is gericht op gedragsverandering.
- Een bestuurder is wettelijk verplicht om mee te werken aan de opgelegde maatregel door de opleggings- en uitvoeringskosten te betalen en deel te nemen aan de cursus. De kosten variëren in 2026 van €857,- tot circa €1359,- inclusief €417,- opleggingskosten.
- Als iemand op tijd betaalt en de cursus volgt, blijft zijn rijbewijs geldig, zodat degene de opgedane kennis tijdens de cursus gelijk in de praktijk kan brengen.
- Als iemand niet (tijdig) betaalt of de cursus niet volgt of afrondt, dan verklaart het CBR zijn rijbewijs ongeldig. Na een ongeldigverklaring, kan iemand in principe drie jaar lang niet een nieuw rijbewijs aanvragen. Daarop bestaat een uitzondering: de spijtoptantenregeling.
- Huidige spijtoptantenregeling: een spijtoptant kan een nieuw rijbewijs aanvragen, nadat hij/zij alsnog de cursuskosten heeft betaald en de cursus met goed gevolg heeft afgerond.
- Voorgesteld wordt om het voor spijtoptanten die niet of niet tijdig hebben betaald mogelijk te maken om een nieuw rijbewijs aan te vragen nadat alsnog is betaald.
- De redenen voor niet betalen zijn divers en hangen vaak samen met de financiële situatie. Toch moeten deze spijtoptanten, ook na betaling van de kosten, volgens de huidige regeling eerst de gehele cursus met goed gevolg afronden, voordat zij een nieuw rijbewijs kunnen aanvragen, in tegenstelling tot degenen die wel meteen betaalden.
- Dit betekent in de praktijk dat zij na betaling nog maanden hun rijbewijs kwijt zijn en in die periode bijvoorbeeld niet naar hun werk kunnen rijden, terwijl de ongeldigverklaring op dat moment geen functie meer vervult. Het ongeldig verklaren van het rijbewijs was niet bedoeld als straf voor de gepleegde overtreding, maar als stok achter de deur om te zorgen dat deze personen (tijdig) de opleggings- en uitvoeringkosten zouden betalen. Het is onnodig om deze spijtoptanten nog maanden hun rijbewijs te ontzeggen, nadat zij alsnog hebben betaald. Zij verkeren, in vergelijking met de bestuurders die wél (tijdig) hebben betaald en hun rijbewijs behouden, in een nadeligere positie, terwijl de begane overtreding in beide gevallen hetzelfde is.
- Er zijn in 2025 circa 24.000 educatieve maatregelen opgelegd. Door de voorgestelde wijziging kan voortaan een specifieke groep spijtoptanten (circa 2000 mensen) direct een nieuw rijbewijs aanvragen zodra zij de cursuskosten hebben betaald.
- Voor de spijtoptanten die op andere wijze[2] niet hebben meegewerkt blijft de huidige spijtoptantenregeling ongewijzigd.
- Er zijn geen aanwijzingen dat de wijziging nadelige gevolgen heeft voor de verkeersveiligheid.
- De uitvoeringstoets van het CBR en het advies van het Adviescollege Regeldruk (ATR) zijn verwerkt in dit besluit. De ministerraad was op 16

Datum
15 mei 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/85934

Opgesteld door
Hoofddirectie Bestuurlijke & Juridische Zaken
Dir.Wegen en Verkeersveiligheid
Afdeling S&W

Aan
Minister

Bijlage(n)
6

[2] Spijtoptanten kunnen op andere wijze niet meegewerkt hebben aan een educatieve maatregel door:
- onder invloed van alcohol of andere drogerende stoffen op de cursus te verschijnen;
- niet (binnen de gestelde termijn) aan de cursus deel te nemen zonder daarvoor een geldige reden van verhindering op te geven;
- demonstratief niet aan de cursus deel te nemen;
- zich tijdens de cursus agressief te gedragen of;
- tijdens de cursus op andere wijze het groepsproces verstoren.

januari 2026 akkoord met de start van de internetconsultatie. Er zijn twee reacties ingediend door burgers. Deze reacties hebben niet tot een inhoudelijke wijziging geleid.

- Daarnaast wordt een bepaling opgenomen ter verduidelijking van het geldend recht 'dat gemeenten op locatie rijbewijzen in persoon moeten uitreiken aan de aanvrager van een rijbewijs'. Dit staat al in de bijlage van de Regeling bestelling, transport en beveiliging rijbewijzen, maar in de praktijk bezorgen zo'n 50 tot 100 gemeenten rijbewijzen, wat niet is toegestaan.
- De verduidelijking is belangrijk omdat het rijbewijs in Nederland ook een ID-bewijs is. Ter bescherming tegen fraude- en diefstalrisico's moet de aanvrager minimaal één keer op locatie in persoon verschijnen om een rijbewijs en daarmee dus ook een ID-bewijs te verkrijgen. Door nieuwe wetgeving kan het rijbewijs digitaal worden aangevraagd. Dan is het extra belangrijk dat de aanvrager in persoon op locatie verschijnt bij de uitreiking van het rijbewijs.
- Er is een uitzondering voor een klein aantal bijzondere gevallen waarin een aanvraag direct bij de RDW wordt ingediend, zonder tussenkomst gemeente. De RDW kan rijbewijzen afgegeven door deze per post naar een correspondentieadres in Nederland te versturen. Te denken valt aan een aanvrager die buiten de EU, Zwitserland en de Europese Economische Ruimte woont en zijn rijbewijs wil vernieuwen of aan diplomatiek of consulair personeel met een identiteitsbewijs voor geprivilegieerden dat een rijbewijs aanvraagt.

Krachtenveld
Het besluit komt tegemoet aan de wens van het CBR om meer proportioneel en redelijker te kunnen handelen in de uitvoering. Het besluit is met het CBR afgestemd.
Er is tot nu toe geen politieke aandacht geweest voor de spijtoptantenregeling. Daarom is niet bekend of er draagvlak is voor dit besluit in de Kamer.
De RDW, Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn akkoord met de uitreiking van rijbewijzen in persoon op locatie. Omdat het gaat om een bepaling ter verduidelijking van het geldend recht, zijn er naar verwachting geen gevolgen voor de uitvoering.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Toelichting
Financiële gevolgen
Het CBR heeft getoetst op uitvoerbaarheid van de aanpassing van de spijtoptantenregeling. De wijziging leidt niet tot een structurele uitbreiding van personeel en de werkzaamheden blijven gelijk. Wel leidt de wijziging tot eenmalige werkzaamheden voor het CBR. Dat betreft aanpassingen in werkprocessen, communicatie en ICT-systemen.

Hoewel de beoogde wijziging aansluit bij de eerder succesvol toegepaste werkwijze tijdens de coronaperiode, betrof dit destijds een tijdelijke inrichting die niet geschikt is voor structurele uitvoering. Daarom wordt het proces op relevante onderdelen geautomatiseerd ingericht, waarmee de risico's van de tijdelijke werkwijze worden ondervangen en het werkproces uniform, controleerbaar en

structureel wordt geborgd. Voor de implementatie heeft het CBR een voorbereidingstijd van circa zes maanden. De geschatte eenmalige kosten bedragen € 145.600,-. Het ministerie van IenW spreekt nog over de financiering van deze kosten met het CBR.

Communicatie
Het CBR informeert bestuurders bij het opleggen van een educatieve maatregel en op de website.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Aanbiedingsformulier voor Ministerraad	Ter ondertekening
03	Adviesnota MR	
04	Ontwerpbesluit tot wijziging van het Reglement rijbewijzen in verband met het wijzigen van de spijtoptantenregeling en enkele andere wijzigingen	
05	Voorhangbrief Eerste Kamer	Ter ondertekening
06	Voorhangbrief Tweede Kamer	Ter ondertekening
07	Voorgaande beslisnota	Deze voorgaande beslisnota wordt als bijlage opgenomen bij de Kamerbrieven

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
12-12-2025	Beslisnota Start internetconsultatie AMvB Reglement rijbewijzen: Aanpassing Spijtoptantenregeling	Beslisnota voor ontwerpbesluit en agendering van internetconsultatie bij de ministerraad in verband met de demissionaire status van het kabinet destijds